RÅDETS REKOMMENDATION

av den 10 juli 2012

om Belgiens nationella reformprogram 2012, med avgivande av rådets yttrande om Belgiens stabilitetsprogram för 2012–2015

(2012/C 219/02)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ([1]), särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigering av makroekonomiska obalanser ([2]), särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

efter att ha hört ekonomiska och finansiella kommittén, och

av följande skäl:

(1) Den 26 mars 2010 antog Europeiska rådet kommissionens förslag till en ny strategi för sysselsättning och tillväxt, Europa 2020, som bygger på en utökad samordning av den ekonomiska politiken med inriktning på ett antal nyckelområden där åtgärder behövs för att stärka förutsättningarna för hållbar tillväxt och konkurrenskraft i Europa.

(2) Den 13 juli 2010 antog rådet en rekommendation om de allmänna riktlinjerna för medlemsstaternas och unionens ekonomiska politik (2010–2014) och den 21 oktober 2010 ett beslut om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik ([3]), vilka tillsammans utgör de så kallade integrerade riktlinjerna. Medlemsstaterna uppmanades att beakta de integrerade riktlinjerna i sin nationella ekonomiska politik och sysselsättningspolitik.

(3) Den 12 juli 2011 antog rådet en rekommendation ([4]) om Belgiens nationella reformprogram för 2011 och avgav sitt yttrande om Belgiens uppdaterade stabilitetsprogram för 2011–2014.

(4) Den 23 november 2011 antog kommissionen den andra årliga tillväxtöversikten, som markerar inledningen av den andra europeiska planeringsterminen för förhandsintegrerad politisk samordning, med förankring i Europa 2020-strategin. Den 14 februari 2012 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, rapporten om varningsmekanismen, i vilken Belgien identifierades som en av de medlemsstater som kommer att bli föremål för en fördjupad granskning.

(5) Den 1 december 2011 antog rådet slutsatser där kommittén för socialt skydd uppmanades att, i samarbete med sysselsättningskommittén och andra kommittéer, framföra sina synpunkter på de åtgärder som rekommenderas inom Europa 2020-strategins politiska arbetscykel. Dessa synpunkter ingår i sysselsättningskommitténs yttrande.

(6) Europaparlamentet har vederbörligen involverats i den europeiska planeringsterminen, i enlighet med förordning (EG) nr 1466/97, och antog den 15 februari 2012 en resolution om sysselsättning och sociala aspekter i den årliga tillväxtöversikten 2012 och en resolution om bidraget till den årliga tillväxtöversikten 2012.

(7) Den 2 mars 2012 godkände Europeiska rådet prioriteringarna för att säkerställa finansiell stabilitet, budgetkonsolidering och åtgärder för att främja tillväxt. Europeiska rådet betonade behovet att eftersträva differentierad och tillväxtvänlig budgetkonsolidering, återställa normala villkor för utlåning till näringslivet, främja tillväxt och konkurrenskraft, ta itu med arbetslösheten och krisens sociala följdverkningar samt modernisera den offentliga förvaltningen.

([1]) EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.
([2]) EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.
([3]) Upprätthålls för 2012 genom rådets beslut 2012/238/EU av den 26 april 2012 om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik (EUT L 119, 4.5.2012, s. 47).
([4]) EUT C 209, 15.7.2011, s. 1.

(8) Den 2 mars 2012 uppmanade Europeiska rådet också de medlemsstater som deltar i europluspakten att i tid lägga fram sina åtaganden så att de kan inkludera dem i sina stabilitets- eller konvergensprogram och i sina nationella reformprogram.

(9) Den 30 april 2012 lade Belgien fram sitt stabilitetsprogram för perioden 2012–2015 och sitt nationella reformprogram för 2012. I syfte att beakta inbördes samband mellan de båda programmen har de bedömts samtidigt. Kommissionen har också i en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011 bedömt huruvida Belgien påverkas av makroekonomiska obalanser. Kommissionen drog i sin fördjupade granskning slutsatsen att Belgien har en extern obalans, men att den inte är alltför stor.

(10) På grundval av bedömningen av stabilitetsprogrammet enligt förordning (EG) nr 1466/97 anser rådet att det makroekonomiska scenario som ligger till grund för de finanspolitiska beräkningarna i programmet är rimligt för åren 2012 och 2013 och optimistiskt för åren 2014 och 2015 då BNP-tillväxten väntas vara betydligt högre än enligt de senaste beräkningarna av potentiell tillväxt i kommissionens avdelningars vårprognos 2012. Målet för den finanspolitiska strategin enligt stabilitetsprogrammet är att få ned underskottet under 3 % av BNP under 2012 (till 2,8 % av BNP, ned från 3,7 % av BNP 2011) och till noll 2015. Stabilitetsprogrammet bekräftar det tidigare medelfristiga budgetmålet för den finanspolitiska strategin, det vill säga ett överskott på 0,5 % av BNP i strukturella termer, som på ett adekvat sätt speglar kraven enligt stabilitets- och tillväxtpakten. Det planerade nominella underskottet är förenligt med den tidsfrist som rådet fastställt för korrigeringen av det alltför stora underskottet och den planerade finanspolitiska insatsen följer rekommendationen inom ramen för förfarandet vid alltför stora underskott om en lägsta genomsnittlig årlig insats på ¾ % av BNP i strukturella termer. Den planerade tillväxttakten för de offentliga utgifterna är, med beaktande av diskretionära åtgärder på inkomstsidan, förenlig med riktvärdet för utgifter i stabilitets- och tillväxtpakten under perioden 2013–2015, men inte under 2012. Utgående från det (omräknade) strukturella budgetsaldot [1] väntas enligt beräkningarna i stabilitetsprogrammet det strukturella saldot förbättras med 1,1 procentenheter av BNP 2012 och med i genomsnitt omkring 0,8 % av BNP under perioden 2013–2015.

Det finns dock vissa risker med tanke på att de kompletterande åtgärder som ska vidtas från 2013 och framåt ännu inte specificerats och att det makroekonomiska scenariot från 2014 och framåt är för optimistiskt. Enligt stabilitetsprogrammets beräkningar planeras den offentliga skulden som uppgick till 98,0 % av BNP under 2011 och därmed ligger långt över 60 %-tröskeln stabiliseras och sedan minska till 92,3 % under 2015, vilket skulle innebära tillräckliga framsteg i förhållande till stabilitets- och tillväxtpaktens riktvärde för skuldminskning.

Vidare är de implicita skulderna knutna till de garantier som beviljats banksektorn synnerligen stora. De regelbaserade fleråriga ramarna för de offentliga finanserna skulle, särskilt vad avser utgiftssidan, befrämjas av tillsynsmekanismer och/eller åtaganden från Belgiens regioners och gemenskapers sida, även från lokal nivå, i syfte att klara de fastställda underskottsmålen.

(11) Kostnaderna förknippade med en åldrande befolkning bör hanteras och man bör uppnå en strukturell minskning av underskottet så att den höga offentliga skulden kan minska. Den nya federala regeringen kom i december 2011 överens om en reform av socialförsäkringssystemet för ålderspensionärer. Det krävs nu ett ändamålsenligt genomförande och en effektiv övervakning av de inledda lagändringarna, med sikte på att höja den faktiska pensionsåldern. Det är avgörande att reformen av socialförsäkringen för ålderspensionärer underbyggs med åtgärder som stimulerar aktivt åldrande och ett längre arbetsliv, men ytterligare reformer som att koppla den lagstadgade pensionsåldern till medellivslängd kan också bidra till att uppnå detta mål.

(12) Det finns fortfarande problem inom det belgiska finansiella systemet. Omstruktureringen av de belgiska bankerna pågår och det statliga stöd som beviljades banksektorn 2008/2009 för att motverka finanskrisen har ännu inte betalats tillbaka helt. Med tanke på den höga garantinivån är riskerna för banksektorn och de offentliga finanserna dessutom relaterade till varandra.

(13) Bytesbalansen är på väg att gradvis försämras. Den förbättrade tjänstebalansen kompenserar inte den försämrade handelsbalansen för varor. Den belgiska varuexporten har förlorat mark inte enbart i förhållande till den expanderande världshandeln utan även i förhållande till andra medlemsstater i euroområdet och euroområdet i genomsnitt, vilket tyder på en ogynnsam inhemsk kostnadsutveckling vad avser enhetsarbetskostnaderna jämfört med Belgiens främsta handelspartner (Nederländerna, Frankrike, Tyskland) och euroområdet som helhet. Eftersom det finns ett automatiskt löneindexeringssystem är det sannolikt att regeringens ansträngningar att begränsa reallöneökningarna till högst 0,3 % under perioden 2011–2012 inte har hindrat en högre nominell

[1] Det konjunkturrensade saldot exklusive engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder, omräknat av kommissionens avdelningar enligt den allmänt vedertagna metoden och baserat på uppgifterna i programmet.

löneutveckling än i grannländerna. Produktivitetsnivåerna är visserligen höga, men Belgiens tillväxt är svag och även kostnaderna för insatsvaror, huvudsakligen energi, är höga. Slutkundpriserna på gas och el har frysts i syfte att begränsa inflationen, men inga konkreta åtgärder har vidtagits för att reformera själva löneförhandlings- och löneindexeringssystemet. Forsknings- och utvecklingsintensiteten (FoU) har under senare år stagnerat i den privata sektorn och underskottet på kvalificerad arbetskraft, framför allt inom vetenskap och teknik, kan komma att bli ett stort hinder för en fortsatt förbättring av innovationsprestandan inom belgisk ekonomi.

(14) Vissa strukturella åtgärder har vidtagits för att öka sysselsättningsmöjligheterna för unga och äldre arbetstagare och för att få ut arbetslösa på arbetsmarknaden. Belgien har inlett en bred reform av sitt arbetslöshetsförsäkringssystem. De strukturella problemen på arbetsmarkanden kvarstår och mycket kan göras för att åtgärda dem. En ökad nivå av deltagande i livslångt lärande och fortsatta reformer inom yrkesutbildning är avgörande för att göra den aktiva arbetsmarknadspolitiken mer ändamålsenlig, särskilt för äldre arbetstagare och samhällsgrupper med sämre utgångsläge, exempelvis människor med invandrarbakgrund. Det har inte gjorts några betydande framsteg när det gäller att minska skattetrycket på arbete. Ett nytt skatteavdrag för de lägsta löneklasserna infördes i juni 2011 men har inte varit tillräckligt för att avhjälpa de stora arbetslöshetsfällorna i botten på löneskalan. Det har inte genomförts någon skatteväxling från arbete till konsumtion och/eller några miljöskatter.

(15) Priserna på många varor och tjänster är i allmänhet högre än i andra medlemsstater, vilket tyder på ett lågt konkurrenstryck, särskilt inom detaljhandeln och nätverksindustrin, och på ett svagt tillsynssystem. Inom detaljhandeln förblir hindren och de operativa begränsningarna stora. Konkurrensbegränsande regler gäller fortfarande för öppettiderna, vilket skyddar dominerande företag mot nya konkurrenter och hindrar spridningen av nya affärsmodeller och ny teknik. Ett vanligt konkurrensproblem inom nätverksindustrin i Belgien är de dominerande företagens starka ställning och de höga inträdeshindren jämfört med andra medlemsstater, vilket innebär att de tidigare monopolinnehavarna inom denna sektor fortfarande kan ta ut högre priser än vad som skulle vara möjligt på en konkurrensutsatt marknad. Den belgiska konkurrensmyndigheten håller på att reformeras men det är oklart om den reformerade myndigheten kommer att vara tillräckligt oberoende och ha lämpliga resurser.

(16) Belgien är på rätt väg mot att uppfylla målet att öka andelen förnybar energi inom ekonomin, men förefaller inte ha gjort tillräckliga framsteg mot att uppnå målet med en minskning på 15 % av utsläppen av växthusgaser inom sektorer som inte är kopplade till systemet för handel med utsläppsrätter ([1]). Belgien har inte vidtagit tillräckliga åtgärder eller politiska initiativ under 2011 för att åtgärda situationen.

(17) Belgien har gjort ett antal åtaganden inom europluspakten. Dessa åtgärder och genomförandet av de åtgärder som presenterades 2011 avser ökad konkurrens, ökad sysselsättningsgrad, förbättrad konkurrenskraft, förbättrad hållbarhet för de offentliga finanserna och förstärkt finansiell stabilitet. Kommissionen har bedömt genomförandet av åtagandena inom europluspakten. Resultaten av denna utvärdering har beaktats i rekommendationerna nedan.

(18) Inom ramen för den europeiska planeringsterminen har kommissionen genomfört en omfattande analys av Belgiens ekonomiska politik. Kommissionen analyserade både stabilitetsprogrammet och det nationella reformprogrammet och lade fram en fördjupad granskning. Kommissionen beaktade inte bara programmens relevans för en hållbar finanspolitik och socioekonomisk politik i Belgien, utan även i vilken utsträckning EU:s regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på EU-nivå. Kommissionens rekommendationer inom ramen för den europeiska planeringsterminen återspeglas i rekommendationerna 1–7 nedan.

(19) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet, och dess yttrande ([2]) återspeglas i synnerhet i rekommendation 1 nedan.

(20) Mot bakgrund av resultaten av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet och stabilitetsprogrammet. Kommissionens rekommendationer enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas i synnerhet i rekommendationerna 1, 4, 5 och 6 nedan.

([1]) I Belgien kommer endast 37,9 % av utsläppen från sektorer som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter (ETS). Av de viktigare sektorerna utanför ETS är vägtransporter (21,5 %) och energianvändning (38,9 %) landets största källa till utsläpp av växthusgaser.

([2]) Artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Belgien att vidta följande åtgärder under perioden 2012–2013:

1. Genomföra budgeten för år 2012 för att se till att det alltför stora underskottet korrigeras 2012. I samband med detta ange de åtgärder som kommer att vara nödvändiga för att säkerställa genomförandet av den finanspolitiska strategin för 2013 och framöver, och som kan säkerställa att det alltför stora underskottet korrigeras på ett hållbart sätt och att tillräckliga framsteg görs i riktning mot det medelfristiga budgetmålet, däribland åtgärder för att följa riktvärdet för utgifter och säkerställa framsteg i förhållande till riktvärdet för skuldminskning. Anpassa det finanspolitiska ramverket för att se till att de finanspolitiska målen är bindande på federal nivå och nivåer under federal nivå, samt öka insynen i bördefördelningen och redovisningsskyldigheten i olika offentliga nivåer.

2. Fortsätta att förbättra de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet genom att minska de åldersrelaterade utgifterna, inklusive hälsovårdsutgifterna. I synnerhet genomföra reformen av systemet för förtida pension och pensionssystemet samt vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa en höjning av den faktiska pensionsåldern, bland annat genom att koppla den lagstadgade pensionsåldern till den förväntade medellivslängden.

3. Stimulera kapitalökningen i de svagaste bankerna i syfte att stötta banksektorn så att den kan spela sin normala roll som långivare till ekonomin.

4. Öka sysselsättningsskapande och konkurrenskraft, vidta åtgärder för att i samråd med arbetsmarknadens parter och i enlighet med nationell praxis reformera löneförhandlings- och löneindexeringssystemen. Som ett första steg se till att lönetillväxten bättre avspeglar utvecklingen vad gäller arbetsproduktivitet och konkurrenskraft genom att i) säkerställa genomförandet av mekanismer för efterhandskorrigering av lönenormen och främja allt-i-ettavtal för att förbättra konkurrenskraften på kostnadssidan, och ii) underlätta utnyttjandet av möjligheten att avstå från (undantagsklausuler) kollektivavtal i syfte att bättre anpassa lönetillväxten och arbetsproduktiviteten till den lokala utvecklingen.

5. Betydande skatteväxlingar från arbete till mindre tillväxthämmande skatter, till exempel miljöskatter. Fortsätta den inledda reformen av arbetslöshetsförsäkringssystemet för att minska de negativa incitamenten till att söka arbete och skärpa inriktningen av sysselsättningsstödet och aktiveringspolitiken på äldre arbetstagare och utsatta samhällsgrupper, särskilt människor med invandrarbakgrund. Dra nytta av den planerade vidareregionaliseringen av olika arbetsmarknadskompetenser för att öka den interregionala arbetskraftsrörligheten och stärka sambanden mellan politikområdena utbildning, livslångt lärande, yrkesutbildning och sysselsättning. Utvidga de nuvarande aktiveringsansträngningarna till alla åldersgrupper.

6. Fortsätta att stärka konkurrensen inom detaljhandelssektorn genom att sänka hindren och minska de operativa begränsningarna. Införa åtgärder för att stärka konkurrensen inom nätverksindustrin genom att se över rättsliga hinder och stärka de institutionella bestämmelserna för en effektiv tillsyn av reglerna för statligt stöd.

7. Vidta ytterligare åtgärder för att stärka utvecklingen mot att uppnå målen om minskade utsläpp av växthusgaser från verksamhet som inte ingår i systemet för handel med utsläppsrätter, särskilt genom att se till att transportsektorn bidrar väsentligt till uppnåendet av målet.

Utfärdad i Bryssel den 10 juli 2012.

På rådets vägnar

V. SHIARLY

Ordförande